

מסמך הכנה לדיון בהצעת חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, התשע"ו-2016 הקבוע ליום 29.5.17 –

סעיפים 230-242 (נשייה):

חלק ד' הנשייה - המשך:

חלק ד': הנשייה

פרק ה': חלוקת נכסי קופת הנשייה

סימן א': כללי

סעיף 230 המוצע: חלוקת נכסי קופת הנשייה

חלוקת נכסי קופת 230. ניתן צו לפתיחת הליכים יחולקו נכסי קופת הנשייה לפי סדר הפירעון הקבוע בסימן הנשייה ב' ובאופן הקבוע בסימן ג', ואולם אם אושרה לגבי חייב שהוא תאגיד תכנית לשיקום כלכלי, תעשה החלוקה לפי הוראות התכנית.

הערות:

בסעיף מוצע לקבוע כי לגבי יחיד ולגבי תאגיד במסלול של פירוק יחולקו נכסי קופת הנשייה בהתאם לסדר הפירעון הקבוע בסימן ב' שלהלן; ולגבי תאגיד במסלול של שיקום כלכלי, החלוקה תיעשה בהתאם לתוכנית השיקום.

סימן ב': סדר הפירעון

סימן זה קובע את סדר הפירעון בין הנושים. סדרי הנשייה בהליכי חדלות פירעון מבוססים על שני עקרונות יסוד, שביניהם מתח מובנה: **עקרון השוויון** – הקובע כי הנושים השונים לא יועדפו זה על פני זה בפירעון חובותיהם; ו**עקרון העדיפות המוחלטת** – לפיו ככל שקיימת לנושה עדיפות, היא מוחלטת ולכן יש לפרוע את החובות אליו במלואם טרם פירעון חובות של נושה אחר. דיני חדלות הפירעון בישראל קובעים שתי קטגוריות עיקריות של עדיפות: לנושים המחזיקים בבטוחות מסוגים שונים, ולחובות מסוימים שנקראים חובות בדין קדימה. על פי דברי ההסבר, **החוק המוצע מבקש לחולל שינוי מהותי בדיני הקדימה כדי להגדיל את השוויון בין הנושים ולחזק את מעמד הנושים הכלליים (הלא מובטחים)**. כמפורט להלן, במסגרת ההצעה, מוצע לצמצם את דיני הקדימה ובפרט את דין הקדימה שניתן לרשויות שלטוניות, ובמקביל להעביר חלק מהעדיפות הניתנת לבעלי שעבוד צף לטובת הנושים הכלליים הלא מובטחים.

סעיף 231 המוצע: סדר הפירעון

סדר הפירעון 231. חובות החייב והוצאות הליכי חדלות הפירעון ייפרעו מנכסי קופת הנשייה בסדר הזה:

- (1) חובות מובטחים – בהתאם להוראות סימן א' לפרק ו' ;
- (2) הוצאות הליכי חדלות הפירעון – בהתאם להוראות סעיף 233 ;
- (3) חובות בדין קדימה – בהתאם להוראות סעיף 234 ;
- (4) חובות שלהבטחת פירעונם שועבד נכס בשעבוד צף – בהתאם להוראות סימן א' לפרק ו' ;
- (5) חובות כלליים ;
- (6) ריבית שנצברה בהליכי חדלות הפירעון – בהתאם להוראות סעיף 236 ;
- (7) חובות דחויים – בהתאם להוראות סעיף 237.

הערות:

- הסעיף המוצע מבקש לקבוע את הסדר שבו ייפרעו חובות הנושים. סדר הפירעון המוצע זהה לסדר הפירעון בדין הקיים עד לקטגוריה החמישית (חובות כלליים), אך נערכו שינויים מסוימים בכל הנוגע לשתי הקטגוריות האחרונות (ריבית שנצברה בהליכי חדלות הפירעון וחובות דחויים) – כמפורט להלן. בנוסף, כמפורט בהרחבה להלן, נערכו שינויים לא מבוטלים **בתוך** חלק מהקטגוריות, בפרט **צמצום** החובות שייכנסו במסגרת "דין קדימה" (ס"ק (3)) וצמצום השעבוד הצף (ס"ק (4)) כדי להיטיב את מצבם של הנושים הכלליים הלא מובטחים (ס"ק (5)).
- כאמור, גם לפי הדין הקיים, סדר הפירעון הוא כדלהלן: **(1) חובות מובטחים** של נושים המחזיקים בבטוחות שונות, שנהנים מעדיפות; ¹ **(2) הוצאות הליכי חדלות הפירעון**; ² **(3) חובות בדין קדימה** – כוללים רשימה של חובות שנהנים מעדיפות: שכר עבודה עד סכום מסוים, סכום שנוכה במקור משכר עבודה וטרם הועבר לרשויות המס,

¹ סעיף 20(ב) **לפקודת פשיטת הרגל**: "20. פעולת צו כינוס: (א) משניתן צו כינוס יהיה הכונס הרשמי שליד בית המשפט הכונס של נכסי החייב, ומכאן ואילך, ובאין הוראה אחרת בפקודה זו, לא תהיה תרופה לנושה נגד החייב לו חוב בר-תביעה, ולא יפתח שום נושה בתובענה או הליכים משפטיים אחרים, אלא ברשות בית המשפט ובתנאים שיראה לקבוע.

(ב) הוראות סעיף זה אינן באות לגרוע מכוחו של נושה מובטח לממש את ערובתו או לעשות בה בדרך אחרת".

² סעיף 354(ד) **לפקודת החברות**: "354. (ד) החובות לפי סעיף זה [חובות בדין קדימה] ישולמו מיד, ככל שיש בנכסים כדי פרעונם, ובלבד שיעוכבו הסכומים הדרושים **לכיסוי הוצאות הפירוק**".

סעיף 77 **לפקודת פשיטת הרגל**: "77. הוצאות ראשונות: הוצאות הניהול של נכסי פושט רגל, לרבות אגרות בית משפט, יהיו שעבוד ראשון על הנכסים, ואם לא שולמו בפועל לפני כל חוב יישמר סכום מספיק לשילומן מתוך הנכסים העומדים לחלוקה; בכפוף לכך ישולמו החובות המפורטים בסעיף הבא ללא דיחוי, כאשר יהיה בנכסי החייב כדי לשלמם".

תשלומי חובה לרשויות שונות, מסים של שנת המס האחרונה, דמי שכירות של שנה אחת, ולגבי חייב שהוא יחיד גם פיגורים בתשלום דמי מזונות; ³ (4) **שעבוד צף**; ⁴ (5) ולבסוף – **חובות כלליים**.

3 חובות בדין קדימה מוסדרים בסעיף 78 לפקודת פשיטת הרגל, ובסעיף 354 לפקודת החברות:

78. דין קדימה: לחובות המפורטים להלן יהיה בחלוקת נכסיו של פושט רגל דין קדימה לכל שאר החובות לפי סדר עדיפות זה:

- (1) (א) **שכר עבודה** כמשמעותו בחוק הגנת השכר, תשי"ח-1958, שמגיע לעובד וגמול תעסוקה כמשמעותו בחוק זכויות לאנשים עם מוגבלות המועסקים כמשתקמים (הוראת שעה), התשס"ז-2007, שמגיע למשתקם כהגדרתו בחוק האמור, בעד התקופה שלפני הגשתה של בקשת פשיטת הרגל, ובלבד שסך כל השכר או גמול התעסוקה, לפי העניין, שיש לו דין קדימה לא יעלה על 21,000 שקלים חדשים;
 - (ב) אם לאחר תחילתה של שנת מס חל פיצוי, יוגדל הסכום הנקוב בפסקת משנה (א), בשיעור הפיצוי מיום תחילת הפיצוי; ההגדלה האמורה תעמוד בתקפה עד 31 בדצמבר שלאחריה;
 - לענין זה, "שנת מס", "פיצוי" ו"שיעור הפיצוי" – כמשמעותם בחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], תשכ"ח-1968 (להלן – חוק הביטוח);
 - (ג) הסכום הנקוב בפסקת משנה (א) ישתנה כל שנה ב-1 בינואר לפי שיעור התנודות של השכר הממוצע כמשמעותו בחוק הביטוח;
 - (ד) שר העבודה והרווחה³ יפרסם ברשומות הודעה בדבר השינויים בסכום הנקוב בפסקת משנה (א) שיחולו מכוח פסקאות משנה (ב) ו-(ג), בעיגול לעשרת השקלים הקרובים;
- (2) **סכום שפושט הרגל ניכה במקור** משכר העבודה על פי פקודת מס הכנסה ולא שילם לפקיד השומה;
- (3) **החובות המפורטים להלן, והם יהיו שווים זה לזה במעלה וישולמו במלואם, ואם אין בנכסיו של פושט הרגל כדי תשלום מלא לכולם יופחתו התשלומים בשיעור שווה:**
- (א) **תשלומי חובה** שהגיעו מאת פושט הרגל ביום שניתן צו הכינוס והוא נתחייב בהם, או שזמן פרעונם הגיע, תוך 12 החדשים שקדמו לאותו יום; "תשלומי חובה", לענין זה – מסים עירוניים, מסים של מועצות מקומיות ותרומות שהן בבחינת מסים המוטלות על פי פקודת העדות הדתיות (ארגון);
 - (ב) **מסים המשתלמים לאוצר המדינה** שנשמו והוטלו על פושט הרגל עד 31 בדצמבר האחרון שלפני יום מתן צו הכינוס וסך כולם אינו עולה על השומה של שנה אחת, ומסים אחרים המשתלמים לאוצר המדינה שפושט הרגל נתחייב בהם, או שזמן פרעונם הגיע, במשך 12 החדשים שקדמו לאותו יום;
 - (ג) **דמי שכירות של שנה אחת**, לכל היותר, שלפני יום מתן ההכרזה, המגיעים למשכיר בעד בתים וקרקעות ששכר פושט הרגל;
 - (ד) כל כסף המגיע בעד **פיגורים במילוי צווי מזונות** שבית משפט מוסמך נתנם או מוציאם לפועל.
- (4) **בית המשפט רשאי, אם מטעמים מיוחדים שיירשמו מצא זאת לצודק בנסיבות הענין, להורות שלא לתת עדיפות לחובות האמורים בפסקאות (1) ו-(3), כולם או מקצתם.**

354. חובות בני קדימה: (א) לחובות המפורטים להלן יהיה בפירוק דין קדימה לכל שאר חובות, לפי סדר עדיפות זה:

- (1) (א) **שכר עבודה** כמשמעותו בחוק הגנת השכר, תשי"ח-1958, שמגיע לעובד וגמול תעסוקה כמשמעותו בחוק זכויות לאנשים עם מוגבלות המועסקים כמשתקמים (הוראת שעה), התשס"ז-2007, שמגיע למשתקם כהגדרתו בחוק האמור, בעד התקופה שלפני התאריך הקובע, ובלבד שסך כל השכר או גמול התעסוקה, לפי העניין, שיש לו דין קדימה לא יעלה על 24,538 שקלים חדשים בעד שכר עבודה;
 - (ב) אם לאחר תחילתה של שנת מס חל פיצוי, יוגדל הסכום הנקוב בפסקת משנה (א), בשיעור הפיצוי מיום תחילת הפיצוי; ההגדלה האמורה תעמוד בתקפה עד 31 בדצמבר שלאחריה; לענין זה, "שנת מס", "פיצוי" ו"שיעור הפיצוי" – כמשמעותם בחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], תשכ"ח-1968 (להלן – חוק הביטוח);
 - (ג) הסכום הנקוב בפסקת משנה (א) ישתנה כל שנה ב-1 בינואר לפי שיעור התנודות של השכר הממוצע כמשמעותו בחוק הביטוח;
 - (ד) שר העבודה והרווחה יפרסם ברשומות הודעה בדבר השינויים בסכום הנקוב בפסקת משנה (א) שיחולו מכוח פסקאות משנה (ב) ו-(ג), בעיגול לעשרת השקלים הקרובים;
- (2) **סכום שהחברה ניכתה במקור משכר העבודה**, על פי פקודת מס הכנסה, ולא שילמה לפקיד השומה;
- (3) **החובות המפורטים להלן, והם יהיו שווים זה לזה במעלה וישולמו במלואם, ואם אין בנכסיו כדי תשלום מלא של כולם יופחתו התשלומים בשיעור שווה:**
- (א) **תשלומי חובה** שהגיעו מאת החברה בתאריך הקובע והיא נתחייבה בהם, או שזמן פרעונם הגיע תוך שנים עשר החדשים שקדמו לאותו תאריך; "תשלומי חובה", לענין זה – מסים עירוניים, מסים של מועצות מקומיות, תרומות שהן בבחינת מסים על פי פקודת העדות הדתיות (ארגון) ואגרות המשתלמות לרשם על פי פקודה זו;
 - (ב) **מסים המשתלמים לאוצר המדינה** שנשמו והוטלו על החברה עד 31 בדצמבר האחרון שלפני התאריך הקובע וסך כולם אינו עולה על השומה של שנה אחת, ומסים אחרים המשתלמים לאוצר המדינה שהחברה נתחייבה בהם, או שזמן פרעונם הגיע, במשך שנים עשר החדשים שקדמו לאותו תאריך;
 - (ג) **דמי שכירות של שנה אחת**, לכל היותר, שלפני התאריך הקובע, המגיעים למשכיר בעד בתים וקרקעות ששכרה החברה;
- (4) **בית המשפט רשאי, אם - מטעמים מיוחדים שיירשמו - מצא זאת לצודק בנסיבות הענין, להורות שלא לתת עדיפות לחובות האמורים בפסקאות (1) ו-(3), כולם או מקצתם.**
- (ב) הלווה אדם לחברה כספים לשם תשלום משכורת או שכר לעובד החברה, יהיה לו בפירוק דין קדימה לגבי הכספים שהולו וישולמו כאמור, כדי הסכום שבו הופחת הסכום שלגביו היה לעובד דין קדימה בפירוק.
- (ג) מקום שנכסי החברה שמתוכם ניתן לשלם לנושים כלליים אינם מספיקים לפרעון החובות לפי סעיף זה, יהיה לחובות אלה **דין קדימה לפני תביעותיהם של בעלי איגרות חוב מכוח שעבוד צף** שיצרה החברה, והם ישולמו לפי זה מתוך הנכסים הכלולים בשעבוד או הכפופים לו.
- (ד) החובות לפי סעיף זה ישולמו מיד, ככל שיש בנכסיו כדי פרעונם, ובלבד שיעוכבו הסכומים הדרושים **לכיסוי הוצאות הפירוק**.
- (ה) לענין סעיף זה, "התאריך הקובע" הוא, לגבי חברה שהיא בפירוק בידי בית המשפט ולא התחילה קודם לכן בפירוק מראש - תאריך צו הפירוק, ובכל מקרה אחר - תאריך תחילת הפירוק."

לדין:

1. לפי הדין הקיים, לגבי כל החובות בדין קדימה (למעט סכום שהחייב ניכה במקור) בית המשפט רשאי להורות כי הם לא ייהנו מעדיפות, אם מצא שהדבר צודק בנסיבות העניין, ומטעמים מיוחדים שיירשמו (סעיף 78(4) לפקודת פשיטת הרגל). מה היקף השימוש שנעשה בסמכות זו? מדוע מוצע לשלול גמישות זו בהצעת החוק?
2. בהצעת החוק מוצע לקבוע "חובות דחויים" כאחרונים בסדר הפירעון. כיצד מתייחסים לחובות מסוג זה כיום?

סעיף 232 המוצע: שוויון

שוויון 232. החובות בכל דרגה בסדר הפירעון ייפרעו לכל הנושים באותה דרגה בשיעור שווה לפי סכומיהם ובלי כל העדפה.

הערות:

סעיף זה קובע את עקרון השוויון בין הנושים שבאותה דרגת פירעון. בהתאם לעקרון זה ייפרעו החובות שבאותה דרגה בשיעור שווה.

סעיף 233 המוצע: הוצאות הליכי חדלות הפירעון

הוצאות הליכי חדלות הפירעון 233. (א) הוצאות הליכי חדלות הפירעון הן:

- (1) כל החובות הנובעים מפעולות שעשה הנאמן או מי מטעמו במסגרת הליכי חדלות הפירעון, לרבות אגרות ושכר הנאמן;
- (2) ההוצאות הכרוכות בכינוס ובניהול ועדת הנושים;
- (3) לעניין חייב שהוא יחיד שנפטר – הוצאות סבירות להלוויית היחיד וכן הוצאות העיזבון וניהולו;
- (4) כל הוצאה אחרת שנקבע לפי חוק זה כי דינה כדין הוצאות הליכי חדלות הפירעון.

(ב) הוצאות הליכי חדלות הפירעון ישולמו במועד שנקבע לתשלומן לפי דין או הסכם.

(ג) אין די בנכסי קופת הנשייה שאינם משועבדים כדי לפרוע את הוצאות הליכי חדלות הפירעון, ייפרעו ההוצאות מהנכסים שעליהם חל שעבוד צף.

הערות:

- מוצע לקבוע מהם החובות שיהיו בגדר הוצאות הליכי חדלות פירעון: הוצאות הנובעות מפעולות הנאמן, הוצאות הכוללות את כינוס וניהול ועדת הנושים (לפי חלק ה' להצעה) וכן הוצאות שלגביהן ייקבע בחוק באופן ספציפי כי הן נחשבות להוצאות חדלות פירעון (למשל, הוצאות הקשורות בחוזים שהנאמן מבקש להמשיך ולקיימם במהלך

⁴ לפי סעיף 354(ג) לפקודת החברות, שקובע עדיפות של חובות בדין קדימה על שעבוד צף.

הליכי חדלות הפירעון). לגבי חייב שהוא יחיד שנפטר יכללו גם הוצאות סבירות להלווייתו והוצאות העיזבון וניהולו.

- הוצאות הליכי חדלות הפירעון מדורגות גבוה בסדר הפירעון במטרה להבטיח לנאמן ולמי שמתקשר עם החייב לאחר מתן צו לפתיחת הליכים ודאות יחסית כי הכספים המגיעים לו ישולמו במועד. הדבר נועד לאפשר המשך התנהלות כלכלית תקינה של החייב בתקופת הליכי חדלות הפירעון, וזאת כדי להשיא את ערך קופת הנשייה שתחולק לכלל הנושים. התכלית של ההוראות הנוגעות ליחיד שנפטר היא שמירה על כבודו.
- על הוצאות הכרוכות בהליכי חדלות הפירעון להיות משולמות כסדרן ובמועד שנקבע לתשלומן.

לדין:

1. למה מקובל להתייחס בדין הקיים כהוצאות של הליכי חדלות הפירעון? האם יש בהצעת החוק כדי לשנות את הדין

הקיים בעניין זה?

2. לסעיף קטן (ג) – מדוע נדרש לציין גם כאן את העדיפות על השעבוד הצף? האם לא די בסעיף 231 שקובע את סדר

העדיפות? בנוסף, ההוצאות גוברות גם על דין קדימה ולא רק על שעבוד צף, אך אין לכך ביטוי בנוסח.

סעיף 234 המוצע: חובות בדין קדימה

חובות בדין קדימה 234. (א) החובות המפורטים להלן הם חובות בדין קדימה והם ייפרעו לפי סדר עדיפות זה:

(1) סכום שהחייב ניכה במקור לפי סעיפים 164 או 170 לפקודת מס הכנסה⁵ לפני מתן הצו לפתיחת הליכים, וטרם העביר לרשות המסים, וכן סכום שהחייב ניכה לפי סעיף 342(ג) לחוק הביטוח הלאומי וטרם העביר למוסד לביטוח לאומי;

(2) חוב מזונות שהחובות בו היא לפי פסק דין ושמועד פירעונו חל לפני מתן הצו לפתיחת הליכים.

(3) קרן חוב מס ערך מוסף לרשות המסים שנוצר ב-12 החודשים שקדמו למתן הצו לפתיחת הליכים;

(4) חוב מס שרשות המסים פרסה את תשלומו, בהסכמת לבקשת החייב, לפני מתן הצו לפתיחת הליכים, ושאינו עולה על ...

(ב) אין די בנכסי קופת הנשייה שאינם משועבדים כדי לפרוע את החובות בדין קדימה, ייפרעו חובות אלה מהנכסים שעליהם חל השעבוד הצף.

הערות:

במסגרת הסעיף המוצע מפורטים סוגי החובות שאמורים ליהנות מדין קדימה, ואולם, לצד האמור, **במסגרת הסעיף מוצע לבטל דין קדימה למספר סוגי חובות הנהנים מדין קדימה על-פי הדין הקיים, הכל כמפורט להלן:**

⁵ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 6, עמ' 120.

הנימוק	ההצעה	סוג החוב
<p>מתן רשת ביטחון לעובדים מקובלת בדיני חדלות פירעון בעולם, בעיקר בשל חולשתו של העובד ביחסיו מול המעסיק.</p> <p>הדין הקיים קובע זכות קדימה לחובות בשל שכר עבודה. תקרת החוב שחל עליו דין קדימה כיום היא כ-36,000 ₪ (סעיף 178(א) לפקודת פשיטת הרגל; סעיף 354(1)(א) לפקודת החברות).</p> <p>ואולם, לצד זכות זו, זוכים העובדים גם לגמלה מהביטוח הלאומי מכוח ביטוח זכויות עובדים בפשיטת רגל ובפירוק תאגיד (לפי פרק ח' לחוק הביטוח הלאומי) וזאת עד לתקרה של כ-112,000 ₪ (כפי שנמסר מנציגי הממשלה, מדובר בתקרה הגבוהה משמעותית מהמקובל בעולם).</p> <p>לפי דברי ההסבר להצעה, וההסברים שנמסרו בעל-פה על-ידי נציגי הממשלה, בפועל, ברוב המקרים של המקרים (למעלה מ-90%) משכורתם של העובדים, וכן פיצויי הפיטורין שהם זכאים להם, משולמים על-ידי המוסד לביטוח לאומי. בעקבות כך, מדין הקדימה המוענק לשכר העבודה נהנה בפועל המוסד לביטוח לאומי "הנכנס בנעלי" העובדים ומבקש שיפוי עבור הכספים ששילם כגמלה לעובדים (ראו, סעיף 192 לחוק הביטוח הלאומי).</p> <p>יוער, כי סעיף 375 להצעת החוק כולל תיקון לחוק הביטוח הלאומי, הקובע בהוראת שעה לשלוש שנים גמלה לעובדים גם במקרה של הפעלת התאגיד לצורך שיקומו הכלכלי ולא רק במצב של פירוק כפי שקיים היום (אך הוא כולל סייגים אחרים, וביניהם הגבלת השכר שיקבל הגנה לפי שניים מהשכר הממוצע במשק) – תיקון זה הוא אמנם חלק מהאיזון שנערך במסגרת ההצעה לבטל את ההגנה שניתנת לשכר העבודה במסגרת דין קדימה, אך הוא טעון דיון נפרד. יצוין כי בעת הדיון בסעיף 375 המוצע, תידון גם הצעת חוק פרטית בנושא דומה שהוגשה על ידי חה"כ ניסן סלומינסקי ויואב בן צור (פ/20/2010).</p>	להסיר חלקית	שכר עבודה
<p>תשלומי מס זוכים לדין קדימה במדינות רבות, בנימוק שהרשויות הן נושה לא רצונית ונוכח התכלית הציבורית של הכספים. הנימוק העיקרי לביטול או לצמצום דין הקדימה לחובות למדינה הוא שהמדינה "מפזרת" את הנזק בצורה טובה יותר ומן הראוי "לפזר" את הנזק הנובע מאי תשלום החוב על כלל הציבור ולא רק על נושי החייב.</p> <p>באיזון בין השניים מוצע בהצעת החוק להותיר מספר חובות בדין קדימה:</p>	להסיר חלקית	חובות מס ותשלומי חובה אחרים

⁶ "192. תביעות המוסד כלפי המפרק: (א) שילם המוסד גמלה לפי פרק זה, יעברו זכויותיו של הזכאי לה למוסד לצורך גבייתה מהמפרק, ואולם -
(1) אם עלה סכום חוב שכר העבודה ופיצויי הפיטורים המגיע לעובד ממעבידו על הסכום המרבי של הגמלה האמור בסעיף 183 (להפרש האמור ייקרא להלן בסעיף זה - יתרת החוב), יעברו למוסד זכויותיו של העובד בדין קדימה רק לגבי הסכום שבו עולה הסכום המרבי של דין הקדימה על יתרת החוב;
(2) המוסד לא יהיה זכאי לגבות מהמפרק את הפרשי הצמדה ששילם לזכאי לגבי התקופה שלאחר יום מתן צו הכינוס כמשמעותו בפקודת פשיטת הרגל, או לגבי התקופה שלאחר יום מתן צו כאמור בסעיף 182(2) עד (4), לפי הענין, אלא במידה שהמפרק החליט לשלם ריבית, הפרשי הצמדה או הפרשי הצמדה וריבית לגבי התקופה האמורה גם ליתר הנושים בפשיטת הרגל או בפירוק התאגיד, לפי הענין.
(ב) בסעיף זה, "דין קדימה" - זכויותיו של עובד לפי סעיף 178(1) לפקודת פשיטת הרגל, לפי סעיף 354(א) לפקודת החברות, לפי סעיף 54 לחוק העמותות, לפי תקנות מכוח פקודת האגודות השיתופיות הנותנות דין קדימה לשכר עבודה או לפיצויי פיטורים, או לפי סעיף 27 לחוק פיצויי פיטורים."

<p>- חובות בשל ניכויים במקור לפי דיני המס או הביטוח הלאומי – זאת בשל התפיסה כי כספים שנוכו במקור מהעובדים נמצאים במעין נאמנות אצל המעביד (סעיף 234(א)(1) להצעת החוק);</p> <p>- קרן חוב מס ערך מוסף לרשות המסים שנוצרה ב-12 החודשים שקדמו למתן הצו לפתיחת הליכים (סעיף 234(א)(3)). גם ביחס לחובות אלו נטען שהם מוחזקים בידי המוכר (שמנכה את המס) במעין נאמנות;</p> <p>- חובות מס שרשות המסים פרסה את תשלומם, בהסכמת החייב, לפני מתן הצו לפתיחת הליכים (סעיף 234(א)(4)). חריג זה נועד, כך לפי דברי ההסבר, למנוע את החשש כי רשות המסים תימנע מפריסת תשלומים של חייב שנכנס לקשיים כלכליים.</p> <p>← המשמעות היא שחובות מס לרשויות המקומיות לא ייהנו מדין קדימה וכך גם חובות למס הכנסה (אלא אם נפרסו).</p>		
<p>על פי דברי ההסבר אין הצדקה להחלת דין קדימה על חוב זה ולכן אין סיבה להשאירו.</p>	<p>להסיר</p>	<p>דמי שכירות של שנה אחת</p>
<p>בשל הערך החברתי המוגן מוצע להותיר חוב זה בדין קדימה. החוב מתייחס רק לחוב מזונות שהחבות בו לפי פסק דין וכן שמועד פירעונו לפני מתן הצו למתן הליכים (סעיף 234(א)(2)).</p>	<p>להשאיר</p>	<p>חוב מזונות לפי פסק דין</p>

- בסעיף קטן (ב) מוצע לקבוע כי אם אין די בנכסי קופת הנשייה שאינם משועבדים, כדי לפרוע את חובות הדין קדימה, ייפרעו אלה מהנכסים שחל עליהם שעבוד צף.
 - הצמצום המוצע בדין הקדימה נועד לקדם את **עיקרון השוויון בין הנושים**, שהוא כאמור אחד מעקרונות היסוד של דיני חדלות הפירעון. לאורה של תכלית זו, מוצע בהצעת החוק מהלך משלים – של העברת חלק מהנכסים המשועבדים בשעבוד צף לטובת פירעון חובם של הנושים הכלליים הבלתי מובטחים.
- כך, לפי סעיף 244 להצעה, **נושה המובטח בשעבוד צף יהיה רשאי להיפרע מנכסי השעבוד הצף רק עד 75% מערכם של נכסים אלה**. החלק הנותר, בשווי של 25% מהנכסים המשועבדים בשעבוד צף ישמש לפירעון חובותיהם של הנושים הבלתי מובטחים.
- כאמור בדברי ההסבר, צמצום דין הקדימה לבדו עלול היה להביא להגדלת שיעור החוב שייפרע לנושים בעלי השעבוד הצף בלבד ולא "לחלחל" עד לקטגוריה של הנושים הכלליים, שנמצאים נמוך יותר בסדר הנשייה. לפיכך, המהלך המשלים של הקטנת שיעור החוב שייפרע לבעלי השעבוד הצף נדרש כדי שצמצום דין הקדימה יגשים את מטרתו וישמש להגדלת חלקם של הנושים הכלליים בקופת הנשייה. יצוין כי ההסדר המוצע לעניין השעבוד הצף מורכב וכולל שאלות נוספות שמוצע כי הוועדה תידרש אליהן באופן מסודר בדיון בסעיף 244 להצעה.

לדיון:

1. **ביטול דין קדימה על שכר עבודה**: מוצע לדון במשמעויות של ביטול דין הקדימה המוענק לשכר העבודה, והסתפקות בהגנה הניתנת באמצעות הביטוח הלאומי. בפרט:
 - א. מה שיעור העובדים שיושפעו מביטול דין הקדימה?
 - ב. האם במקרים (המועטים יחסית ככל הנראה) שבהם החובות לעובד בגין שכר עבודה **עולים** על התקרה של הביטוח הלאומי אין בתיקון המוצע משום פגיעה בעובדים (למשל, ביחס לעובדים שהועסקו עשרות שנים במקום עבודה וזכאים לפיצויי פיטורין בסכומים גדולים)? האם ניתן לתת מענה לכך?

ג. האם קבועי הזמן שבהם משולמת הגמלה לעובדים בידי הביטוח הלאומי אינם ארוכים מדי? האם ניתן לתת מענה זמני לעובדים בפרק הזמן שבין תחילת הליכי חדלות הפירעון ועד לתשלום הגמלה בידי הביטוח הלאומי?
ד. מעמד העובדים כבעלי זכות בדין קדימה מעניק להם גם ייצוג במסגרת אסיפות הנושים כאסיפת סוג נפרדת.

האם ביטול מעמד זה עלול לפגוע בזכויותיהם בדרך כלשהי?

ה. האם ביטול דין הקדימה משפיע בדרך כלשהי על התחייבותה של ישראל באמנה הבינלאומית להגנת השכר משנת 1949?⁷ על פי סעיף 11 לאמנה: חוב לעובדים עבור שכר עבודה יזכה למעמד גבוה יותר ממעמד החובות הכלליים, לפי החוקים שייקבעו על ידי המדינה.⁸

2. צמצום דין קדימה על מסים:

א. חובות המס שמעמדם בדין קדימה יבוטל לפי ההצעה כאמור הם: חובות מס לרשויות המקומיות (כגון ארנונה) וחובות למס הכנסה (שלא במסגרת ניכוי במקור משכר עבודה). האם ניתן לקבל נתונים בדבר ההיקף הכספי המוערך של חובות אלה שנגבים היום בדין קדימה?

ב. כאמור, האיזון המוצע יעביר חלק גדול יותר מהנטל מן הנושים הכלליים אל הציבור בכללותו (כמפורז נזק יעיל יותר). מדובר בהכרעה ערכית שמוצע כי הוועדה תדון בה.

ג. האם יש הצדקה להותרת דין קדימה לחובות בגין מס ערך מוסף לרשות המיסים? יצוין כי בנוסח התזכיר לא נכללו חובות אלה במסגרת החובות הנהנים מדין קדימה. מעבר לכך, בניגוד לניכוי במקור לטובת מס הכנסה או ביטוח לאומי, ספק האם יש לראות בכספים המוחזקים על-ידי החייב עבור רשויות מס ערך מוסף ככספים המוחזקים על-ידו במעין-נאמנות (ראו למשל, עמדת כ"ב' השופט גרוניס בע"א 4351/01 איתן ארז נ' מדינת ישראל). בהתאם לכך, קשה יותר להצדיק מתן דין קדימה לכספים אלה.

ד. מוצע לדון בדין הקדימה המוצע לפריסת חובות מס – ראשית, מוצע לקבל נתונים על פריסת החובות שנעשית היום ברשות המסים – אילו חובות נהוג לפרוס, באילו היקפים, לאיזו תקופה וכיוצ"ב. שנית, לצד הרצון לעודד את רשות המסים לאפשר פריסת חובות למתקשים לשלם, יש לשקול את החשש ממתן תמריץ יתר לרשות לפרוס תשלומים כדי ליהנות מהגנת דין הקדימה. מוצע לדון בדרכים למציאת איזון מתאים לדילמה זו. ניתן לשקול למשל לקבוע כי הפריסה צריכה להיות "לבקשת" החייב, ולא רק בהסכמתו; ניתן לשקול להגביל את דין הקדימה רק לפריסת תשלומים מעל סכום מסוים, מעל תקופה מסוימת וכיוצ"ב.

3. **ביטול דין קדימה על דמי שכירות:** מוצע לקבל הסבר באשר להצדקה לביטול הקדימות לדמי השכירות, ובאשר להשפעה הצפויה מביטולו. האם היום נעשה שימוש בסעיף זה?

4. **ביטול דמי קדימה על כספים שאדם הלווה לחברה החייבת כספים לשם תשלום שכר עבודה (מעוגן כיום בסעיף 354(ב) לפקודת החברות):** האם נעשה שימוש בסעיף? מדוע מוצע לבטל את הדין קדימה לחובות אלה?

5. **לסעיף (ב) – הסעיף מבהיר במפורש שחובות בדין קדימה קודמים לשעבוד צף.** האם אין די באמור בסעיף 231 שקובע את סדר הפירעון וממקם את החובות בדין קדימה לפני חוב המובטח בשעבוד צף?

⁷ ILO Protection of Wages Convention 1949 (No. 95)

⁸ "In the event of the bankruptcy or judicial liquidation of an undertaking, the workers employed therein shall be treated as privileged creditors either as regards wages due to them for service rendered during such a period prior to the bankruptcy or judicial liquidation as may be prescribed by national laws or regulations, or as regards wages up to a prescribed amount as may be determined by national laws or regulations."

2. Wages constituting a privileged debt shall be paid in full before ordinary creditors may establish any claim to a share of the assets.

3. The relative priority of wages constituting a privileged debt and other privileged debts shall be determined by "national laws or regulations."

חובות כלליים 235. (א) החובות הכלליים הם החובות שאינם חובות מובטחים, אינם חובות בדין קדימה ואינם חובות דחויים.

(ב) החובות הכלליים יכללו הפרשי הצמדה שנוספו לפי דין או הסכם עד למועד הפירעון וכן ריבית ובכלל זה ריבית פיגורים שנוספה, לפי דין או הסכם, עד למועד מתן הצו לפתיחת הליכים.

הערות:

- חובות כלליים (של הנושים ה"רגילים") מוגדרים כחובות שאינם מובטחים, אינם בדין קדימה ואינם דחויים. מוצע לקבוע הוראות לעניין ההצמדה והריבית של חובות אלו:
 - **הפרשי הצמדה** – מוצע כי כל הפרשי ההצמדה שיתווספו לקרן החוב **עד למועד פירעונו** ייחשבו כחוב כללי (בין אם התווספו לפני מתן הצו לפתיחת הליכים ובין אם התווספו אחריו), שכן ההצמדה רק משקפת את ערך הכסף.
 - **ריבית, לרבות ריבית פיגורים** – מוצע כי ריבית שנצברה **עד למועד הצו לפתיחת הליכים תיחשב כחוב כללי**, וריבית שנצברה **לאחר מועד הצו לא תיחשב כחוב כללי** ותידחה עד לאחר תשלום כל החובות הכלליים (מס' 6 בסדר הפירעון לפי סעיף 231 המוצע). בכך נעשה איזון בין שתי תכליות: הראשונה, קידום שוויון בין הנושים והבטחה כי כל הנושים יקבלו את קרן חובם לפני תשלומי ריבית; והשנייה, מתן ביטוי להסכמה בין הצדדים ולרמת הסיכון שקבעו למתן האשראי בעסקה המסוימת.
- **הצעת החוק משנה את הדין הקיים, שאינו מכיר בכל הריבית ההסכמית שצובר החוב עד למתן הצו לפתיחת הליכים** ובמקום זאת קובע לכלל החובות **ריבית אחידה** לתקופה זו (ראו סעיפים 75 ו-134(א)⁹ לפקודת פשיטת הרגל העוסקים בריבית או הצמדה עד למתן צו הכינוס וריבית על חובות, בהתאמה).

לדין:

1. מוצע לדון בשינוי המוצע בהקשר זה, ולפיו כאשר הצדדים הסכימו ביניהם על שיעור ריבית העולה על הריבית הסטנדרטית הקבועה בחוק, יש מקום לכבד הסכמה זו, ולא לכפות עליהם שיעור ריבית שונה, זאת כל עוד מדובר

⁹ "75. **ריבית או הצמדה עד לצו הכינוס**: כל חוב בסכום קבוע שאין לגביו הסכם לשלם ריבית או פיצוי אחר בשל פיגור בתשלום, וביום מתן צו הכינוס כבר עבר זמן פרעונו והוא בר תביעה בפשיטת רגל, **רשאי הנושה לתבוע עליו ריבית או הפרשי הצמדה או הפרשי הצמדה וריבית לתקופה שמזמן הפרעון שנקבע במסמך ועד לתאריך הצו**, ואם לא נקבע במסמך זמן פרעון – לתקופה שמן היום שבו נמסרה הודעה לחייב ועד לתאריך הצו, ובלבד שבהודעה נאמר שידרשו ממנו ריבית או הפרשי הצמדה או הפרשי הצמדה וריבית כאמור."

¹⁰ "134. **ריבית על חובות**: (א) הוכר חוב בפשיטת רגל, והוא כולל ריבית או כל תמורה כספית במקום ריבית – הריבית או התמורה ייחשבו, לענין דיבדנד, **בשיעור שאינו עולה על השיעור שנקבע לענין סעיף 4 לחוק פסיקת ריבית והצמדה, תשכ"א-1961**. (ב) על הדיון בתביעת חוב יחולו כללים אלה:

- (1) כל חשבון בין החייב לבין הנושה שיושב תוך שלוש השנים שלפני היום שבו ניתן צו הכינוס ניתן לבדיקה ואם נראה שיישוב החשבון וחוב המגיע לפי הטענה מתוך נכסי החייב מהווים בעיקרם עיסקה אחת, בין בצורת חידוש הלוואה או היוון ריבית או בירור מילוות ובין בדרך אחרת, אפשר לפתוח את החשבון ולטפל בכל העסקה כאילו היא אחת;
 - (2) תשלומים ששילם החייב לנושה לפני צו הכינוס, בין כהטבה ובין בצורה אחרת, וכל סכום שקיבל הנושה לפני צו הכינוס מתוך מימוש ערובה לחובו, יהיו מיועדים, למרות כל הסכם להיפוכו של דבר, לתשלומי קרן וריבית כיחס שבין הקרן לבין הסכום המשתלם כריבית לפי השיעור המוסכם;
 - (3) היה החוב מובטח, והערובה מומשה אחרי צו הכינוס או ששוויה הוערך ונכלל בתביעה, הסכום שמומש או הוערך יהיה מיועד לתשלום קרן וריבית כיחס שבין הקרן לבין הסכום המשתלם כריבית לפי השיעור המוסכם."
- סעיף 4 לחוק פסיקת ריבית**: " (א) הריבית לפי סעיפים 2 ו-3 וכן הריבית הנפסקת על סכום שיש לשלמו במטבע חוץ או במטבע ישראלי כשהוא צמוד למטבע חוץ, יהיו בשיעורים ובדרך חישוב שקבע שר האוצר, בהתייעצות עם שר המשפטים ועם נגיד בנק ישראל ובאישור ועדת הכספים של הכנסת, אלא אם כן קבעה הרשות השיפוטית שיעור נמוך יותר.
- (ב) נפסקה ריבית בשיעור הקבוע לפי סעיף קטן (א) ולאחר מכן שונה שיעור זה, יחול כל שיעור חדש, מיום השינוי, על הסכום שטרם שולם.

בתקופה שקדמה למועד הפתיחה בהליכי חדלות פירעון. נראה כי יש הגיון בכך שמכבדים את הסכמת הצדדים שלקחה בחשבון את הסיכון במתן האשראי, וכשם שאין מתערבים בשיעור הקרן עבור תקופה זו גם אין מתערבים בשיעור הריבית.

2. פקודת פשיטת הרגל כוללת הגדרות למונחים "ריבית",¹¹ "הפרשי הצמדה"¹² ו-"הפרשי הצמדה וריבית"¹³. הצעת החוק מתייחסת גם למונחים "ריבית" או "הפרשי הצמדה" אך כוללת הגדרה רק למונח "הפרשי הצמדה וריבית":
"הפרשי הצמדה וריבית" – הפרשי הצמדה וריבית שנוספו לפי דין או הסכם ובכלל זה ריבית פיגורים".
האם אין צורך להוסיף הגדרות למונחים האחרים?
3. מוצע להוסיף התייחסות מפורשת לריבית ולהפרשי ההצמדה גם בנוגע לשעבוד הצף (בסעיף 244 להצעת החוק).

סעיף 236 המוצע: ריבית שנצברה בהליכי חדלות הפירעון

ריבית שנצברה 236. (א) ריבית שנצברה לאחר הפתיחה בהליכי חדלות הפירעון היא הריבית שנוספה בהליכי לאחר פתיחת הליכי חדלות הפירעון לכל חובות העבר של החייב, למעט חובות דחויים, ממועד מתן הצו לפתיחת הליכים עד לפירעונם, לרבות ריבית שנוספה לחובות מובטחים ושלא ניתן לפרוע מהנכסים המשועבדים.

(ב) ריבית שנצברה בהליכי חדלות הפירעון תיפרע בסדר הזה:

- (1) ריבית בשיעור לפי חוק פסיקת ריבית והצמדה;
- (2) יתרת הריבית שנותרה לאחר הפירעון כאמור בפסקה (1).

הערות:

- ריבית שנצברה בהליכי חדלות הפירעון היא **ריבית על חובות עבר** (למעט חובות דחויים) **שנצברה לאחר מתן הצו לפתיחת הליכים**. מעמדה, כאמור, נמוך מזה של החובות הכלליים. לכן, חוב בשל ריבית זו ייפרע, רק לאחר פירעון כל החובות הכלליים (שכוללים גם הפרשי הצמדה וריבית עד מתן הצו לפתיחת הליכים).
- לפי הצעת החוק, הריבית האמורה תיפרע באופן הבא: קודם יקבלו כל הנושים ריבית בשיעור אחיד (לפי חוק פסיקת ריבית והצמדה), וככל שיישארו ריביות נוספות – ריבית שנוספה לחוב לפי תנאי החוזה.
- לפי הדין היום, הנאמן רשאי להוסיף ריבית והפרשי הצמדה לחובות לאחר מתן צו הכינוס, **לפי שיקול דעתו**,¹⁴ אך הריבית תשולם רק לאחר תשלום כל החובות בני התביעה (כלומר החובות, כולל הריבית לפי סעיף 134 או 75 לפקודת פשיטת הרגל).¹⁵

לדין:

1. האם קיימת הצדקה מספיקה לקביעת רף ריבית אחיד לפי חוק פסיקת ריבית והצמדה בתקופה שלאחר מתן הצו לפתיחה בהליכי חדלות פירעון?
2. האם לא ראוי גם בשלב זה לתת ביטוי, ככל שניתן, להסכמה החוזית שבין הצדדים על גובה הריבית, שגם לקחה בחשבון את הסיכון שבמתן האשראי? אחת האפשרויות לתת לכך מענה הוא באמצעות קביעת הסדר שלפיו ראשית

¹¹ סעיף 1 לפקודת פשט"ר: "ריבית" – ריבית בשיעור שנקבע לענין סעיף 4 לחוק פסיקת ריבית והצמדה, תשכ"א-1961".
¹² סעיף 1 לפקודת פשט"ר: "הפרשי הצמדה" – תוספת לסכום לפי שיעור העליה של מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה".
¹³ סעיף 1 לפקודת פשט"ר: "הפרשי הצמדה וריבית" – הפרשי הצמדה בצירוף ריבית לא צמודה של 3% לשנה".
¹⁴ "81. ריבית או הצמדה מיום צו הכינוס: הנאמן רשאי, לפי שיקול דעתו, לקבוע כי על כל החובות שנתבעו בפשיטת רגל יתווספו – החל מיום צו הכינוס ועד לתשלומם בפועל – ריבית או הפרשי הצמדה או הפרשי הצמדה וריבית".
¹⁵ סעיף 101 לתקנות פשיטת הרגל: "101. ריבית והצמדה מיום צו הכינוס: החלטתו של נאמן לפי סעיף 81 לפקודה לענין הוספת הפרשי הצמדה וריבית לא תיעשה אלא לאחר ששולמו במלואם כל החובות שנתבעו בפשיטת הרגל; החלטה כאמור תינתן תוך ששים ימים מיום תשלום הדיבידנד הסופי והעתק ממנה יומצא לכוונס הרשמי".

ייפרע לכל הנושים חוב של ריבית "רגילה" (זו שהוסכם בין הצדדים כי היא תשולם עד למועד הפירעון הקבוע בחוזה), ולאחר מכן ייפרע חוב שהוסכם כי ישמש כריבית "פיגורים".

סעיף 237 המוצע: חובות דחויים

חובות דחויים 237. החובות המפורטים להלן הם חובות דחויים והם ייפרעו לפי סדר עדיפות זה:

- (1) תשלומים עונשיים שהוטלו על החייב;
- (2) לעניין חייב שהוא תאגיד – חובות לחברי התאגיד הנובעים מהיותם חברי התאגיד וחובות לחברי התאגיד ~~שיש עילה להשעייתו~~ פירעונם הושעה לפי סעיף 6(ג) לחוק החברות או לפי כל דין אחר.

הערות:

- מוצע לקבוע שני סוגים של חובות שייחשבו חובות דחויים:
 - תשלומים עונשיים שהוטלו על החייב** – מטרת התשלום העונשי להעניש את החייב ולא את נושיו, ולפיכך מוצע לקבוע כי תשלומים אלה יהיו אחרונים בסדר הפירעון, כך שלא יבואו על חשבון הנושים האחרים. עם זאת, מאחר שעל-פי ההצעה, תאגיד אינו יכול לקבל פטור מתשלומים עונשיים במסגרת תכנית לשיקום כלכלי (לפי סעיף 89(ב) להצעה), אזי במקום בו החברה נרכשת, יעברו התשלומים העונשיים לרוכש החדש, שמשקלל את מחיר החוב העונשי במחיר החברה. כך יוצא שעלות התשלום העונשי כן מוטלת לבסוף על כתפי הנושים (שכן מחיר החברה הוא למעשה קופת הנשייה בה יוכלו להתחלק).
 - חובות לחברי התאגיד הנובעים מהיותם חברים בו וחובות שיש עילה להשעייתם** לפי סעיף 6(ג) לחוק החברות¹⁶ או לפי כל דין אחר. מדובר בחובות הנובעים מכך שבעל המניות העדיף "להזרים" כסף לחברה בדרך של הלוואה לחברה ולא בדרך של הון, וזאת בנסיבות שהיה בכך כדי לקפח או להונות את נושי החברה או באופן הפוגע בתכלית החברה ותוך נטילת סיכון בלתי סביר באשר ליכולתה לפרוע את חובותיה.
- הגדרת תשלום עונשי נדונה בוועדה בישיבה מיום 4.4.2017 - "תשלום עונשי" – קנס, עיצום כספי וכל תשלום אחר שהוטל כעיצום על החייב בידי רשות שיפוטית או רשות מינהלית בשל הפרה של חיקוק, למעט ריבית פיגורים או קנס פיגורים שהתווסף לחוב שאינו תשלום עונשי.

לדיון:

- נראה כי הכוונה בחובות לחברי תאגיד הנובעים מחברותם בו היא לדיבידנדים. האם קיימים חובות נוספים הנכללים במסגרת הגדרה זו? מהם אותם "דינים אחרים" הרלוונטיים לחובות חברי תאגיד?
- מוצע תיקון לנוסח שמטרתו להבהיר כי הנאמן יוכל להתייחס לחוב דחוי לפי סעיף קטן (ב) המוצע, רק אם פירעונו הושעה על ידי בית המשפט (שהוא הגורם המוסמך לקבוע כי התקיימו התנאים "להרמת מסך" ההתאגדות לפי סעיף 6 לחוק החברות). התיקון נועד להבהיר כי אין זה בסמכות הנאמן לקבוע כי התקיימו התנאים להשעיית

¹⁶ "6. הרמת מסך: (א) (1) בית משפט רשאי לייחס חוב של חברה לבעל מניה בה, אם מצא כי בנסיבות הענין צודק ונכון לעשות כן, במקרים החריגים שבהם השימוש באישיות המשפטית הנפרדת נעשה באחד מאלה: (א) באופן שיש בו כדי להונות אדם או לקפח נושה של החברה; (ב) באופן הפוגע בתכלית החברה ותוך נטילת סיכון בלתי סביר באשר ליכולתה לפרוע את חובותיה, ובלבד שבעל המניה היה מודע לשימוש כאמור, ובשים לב לאחזקותיו ולמילוי חובותיו כלפי החברה לפי סעיפים 192 ו-193 ובשים לב ליכולת החברה לפרוע את חובותיה.

(2) לענין סעיף קטן זה, יראו אדם כמודע לשימוש כאמור בפסקה (1)(א) או (ב) גם אם חשד בדבר טיב ההתנהגות או בדבר אפשרות קיום הנסיבות, שגרמו לשימוש כאמור, אך נמנע מלבררן, למעט אם נהג ברשלנות בלבד.

(ב) ...

(ג) בית משפט רשאי להשעות זכותו של בעל מניה לפירעון חובו מאת החברה עד לאחר שהחברה פרעה במלואן את כל התחייבויותיה כלפי נושים אחרים של החברה, אם מצא כי התקיימו התנאים לייחוס חוב של החברה לבעל המניה כאמור בסעיף קטן (א)."

סימן ג': אופן החלוקה

סעיף 238 המוצע: חלוקת נכסי קופת הנשייה

238. חלוקת נכסי קופת הנשייה נכסי קופת הנשייה לנושים בחוב עבר שתביעת החוב שלהם אושרה ושאינם נושים מובטחים תהיה בהתאם להוראות סימן זה.

הערה: הסעיף קובע את העיקרון הכללי שלפיו חלוקת נכסי קופת הנשייה תהיה בדרך של חלוקה בהתאם להוראות סימן זה.

סעיף 239 המוצע: חלוקת ביניים

239. (א) הנאמן יחלק לנושים, מעת לעת ובהקדם האפשרי, כספים שהצטברו בידו ממימוש נכסי קופת הנשייה (בסימן זה – חלוקת ביניים).

(ב) לפני כל חלוקת ביניים ישלח הנאמן הודעה על כוונתו לעשות כן לכל נושה הידוע לו, אשר טרם הגיש תביעת חוב, וכן יפרסם הודעה על כך בדרך שיקבע השר.

(ג) הנאמן יעבד תחת ידו ולא יחלק בחלוקת ביניים סכומים הדרושים לאחד מאלה:

(1) תשלום חוב עבר שתביעת החוב לגביו טרם אושרה;

(2) מימון הוצאות הליכי חדלות הפירעון.

(ד) נושה שתביעת החוב שלו אושרה לאחר חלוקת ביניים, ישלם לו הנאמן כל סכום שלא קיבל באותה חלוקה, וזאת לפני כל חלוקה נוספת.

הערות:

- מוצע לקבוע שעל הנאמן לחלק לנושים, לפי סדר הנשייה, מעת לעת ובהקדם האפשרי כספים שהצטברו ממימוש נכסי קופת הנשייה. מדובר בחלוקת ביניים של הכספים, עד השלמת המימוש של נכסי קופת הנשייה, שאז תיעשה חלוקה סופית של היתרה.
- כדי שחלוקת הביניים לא תפגע בנושים שטרם אושרה תביעת החוב שלהם, מוצע לקבוע שהנאמן ישלח הודעה על חלוקה לנושים שידוע לו לגביהם וטרם הגישו תביעת חוב.
- בנוסף, הנאמן ישמור סכומים הדרושים לתשלום חובות עבר שטרם אושרו, וכן סכומים הדרושים למימון הוצאות ההליכים.
- נושה שתביעת החוב שלו אושרה לאחר חלוקת ביניים, ישלם לו הנאמן כל סכום שלא קיבל באותה חלוקה – לפני כל חלוקה נוספת.

- ההסדרים המקבילים הקיימים היום קבועים בסעיפים 130, 132 ו-133 לפקודת פשיטת הרגל.¹⁷

לדין:

לסעיף 239(ג)(1) המוצע – סעיף 132(1) לפקודת פשיטת הרגל קובע כיום כאחד הסייגים לחלוקת דיבידנד ביניים מקרה בו יש נושים ש"לא היתה להם שהות מספקת להגיש את תביעותיהם, או לבסס אותן...". מוצע לשקול להוסיף סייג נוסף, כך שהנאמן יהיה רשאי לעכב גם סכומים שתביעות החוב בגינם **טרם הוגשו**, ככל שלנאמן יש הערכה באשר לשיעורם (ולא רק כאלה שהוגשו אך טרם אושרו).

סעיף 240 המוצע: חלוקה סופית

240. (א) לאחר השלמת המימוש של כל נכסי קופת הנשייה אשר לדעת הנאמן אפשר לממשם, יחלק הנאמן את היתרה לנושים (בסימן זה – חלוקה סופית).

(ב) לפני החלוקה הסופית יודיע הנאמן לכל מי שהגישו תביעות חוב **שטרם הוכרעו** ולא ביססו את תביעותיהם להנחת דעתו, על כוונתו לחלק חלוקה סופית, ויקצוב להם **בהודעה** זמן לביסוס תביעותיהם.

(ג) **לאחר שיכריע הנאמן בכלל תביעות החוב, ולאחר שחלף המועד להגשת ערעור על החלטותיו כאמור בסעיף 215, בטרם ביצע החלוקה הסופית** יפרסם הנאמן הודעה על כוונתו לעשות **פְּלִבְצַע חלוקה סופית**; **השר רשאי לקבוע הוראות לעניין המועד והדרך למתן ההודעה בדרך שיקבע השר**.

הערות:

- מוצע לקבוע שלאחר מימוש כל נכסי קופת הנשייה שניתן לממשם, לדעת הנאמן, יבצע הנאמן חלוקה סופית של יתרת הכספים שטרם חולקו. במטרה לאפשר **לנושים שלא ביססו לדעת הנאמן את תביעות החוב** שלהם לעשות זאת, מוצע לקבוע כי הנאמן יודיע על כוונתו לבצע חלוקה סופית לכל הנושים שהגישו תביעות חוב **שטרם הוכרעו**, תוך שהנאמן יקצוב להם זמן לביסוס תביעותיהם.
- עוד מוצע כי לפני ביצוע החלוקה הסופית יפרסם הנאמן הודעה על כך, בדרך שייקבע השר בתקנות.

לדין:

לסעיף קטן (ג) – דומה כי הכוונה בהצעה היא לאפשר רק לנושים **שתביעתם טרם הוכרעה** בשל חוסר ביסוס מספק הזדמנות נוספת לבססה. כלומר, שאין אפשרות לנושה **שתביעתו נדחתה** לטעון לעניין זה. להבדיל מכך, הסעיף

¹⁷ 130. הכרזה וחלוקה של דיבידנדים: (א) הנאמן חייב, במהירות סבירה, להכריז על דיבידנדים ולחלקם בין הנושים שתביעתם הוכרה, ובלבד שיעכב תחת ידו סכומים שהיו נחוצים לכיסוי הוצאות הניהול והוצאות אחרות.

(ב) לפני שיכריז על דיבידנד ראשון יפרסם הנאמן ברשומות, בדרך שנקבעה, הודעה על כוונתו לעשות כן, וכן ישלח על כך מראש הודעה סבירה לכל נושה שצויין בדו"ח פושט הרגל ולא תבע את חובו.

132. סייגים לחלוקת דיבידנד: כל כסף שבידי הנאמן יחולק כדיבידנד, אולם בחישובו ובחלוקתו יביא הנאמן בחשבון –

(1) חובות בני תביעה שלפי הצהרותיו של פושט הרגל או ראייה אחרת מגיעים לאנשים שמקומות מגוריהם רחוקים ממקום פעולתו של הנאמן עד כדי כך שבדרכי התקשורת הרגילות לא היתה להם שהות מספקת להגיש את תביעותיהם, או לבסס אותן אם היו חולקים עליהן;

(2) חובות בני תביעה בפשיטת רגל שהם נושא לתובענות שעוד לא הוכרע בהן;

(3) חובות בני תביעה ותובענות שיש לגביהן סכסוך;

(4) הוצאות נחוצות לניהול הרכוש והוצאות אחרות.

133. זכות נושה שלא הוכר חובו: נושה שלא הוכר חובו אלא אחרי שהוכרז על דיבידנד אחד או אחדים יהיה זכאי שישלמו לו, מתוך הכסף המצוי אותה שעה בידי הנאמן, כל דיבידנדים שלא קיבל, וזאת לפני שהכסף יישמש לתשלום כל דיבידנד עתיד, אולם את חלוקת הדיבידנד שהוכרז עליו לפני שהוכר חובו אין לשנות משום כך בלבד שהוא לא השתתף בה."

המקביל בדין היום – סעיף 135 לפקודת פשיטת הרגל¹⁸ – קובע כי בטרם יחלק הנאמן דיבידנד סופי, תינתן אפשרות לנושים שתביעתם לא בוססה די הצורך לפנות לבית המשפט. מדוע לא ניתנת אפשרות דומה גם בהצעת החוק? מוצע לשקול להבהיר כי הנאמן לא יבצע חלוקה סופית לפני חלוף המועד להגשת ערעור על החלטתו לבית המשפט בעניין תביעת החוב.

סעיף 241 המוצע: אופן ביצוע החלוקות

אופן ביצוע החלוקות 241. השר, באישור ועדת החוקה, רשאי לקבוע תקנות לעניין אופן ביצוע חלוקות הביניים והחלוקה הסופית.

הערות:

- מוצע להסמיך את השר לקבוע תקנות לעניין אופן ביצוע חלוקות הביניים והחלוקה הסופית. כיום קבועות הוראות בנושא זה בסימן ו' לפרק ד' לתקנות פשיטת הרגל:

”סימן ו': חלוקת נכסים

97. פרסום הודעה על דיבידנד ראשון: הודעה על כוונה להכריז דיבידנד ראשון תפורסם ברשומות לפי טופס 22.

98. הודעה לפני דיבידנד סופי: הודעה לפני הכרזת דיבידנד סופי לענין סעיף 135(ב) לפקודה תיערך לפי טופס 23.

99. הפרשה להוצאות ולדיבידנד: הגיש נושה ערעור על החלטת הנאמן הדוחה את תביעת חובו כולה או חלקה, והוכרזה כוונה לחלוקת דיבידנד, יפריש הנאמן סכום כסף בעד ההוצאות המשוערות של הערעור ובעד הדיבידנד שיהיה צורך לשלמו לנושה המערער אם יזכה בערעור.

100. סימון מסמכים סחירים והצגתם: הנאמן ירשום על גבי שטר או על גבי כל מסמך סחיר אחר המשמש יסוד לתביעת חוב של הנושה את סכום הדיבידנד שהוא עומד לשלם, ולמטרה זו חובה על הנושה להציג את המסמכים הללו בפני הנאמן לפי דרישתו, אלא אם כן הורה בית המשפט אחרת.

101. ריבית והצמדה מיום צו הכינוס: החלטתו של נאמן לפי סעיף 81 לפקודה לענין הוספת הפרשי הצמדה וריבית לא תיעשה אלא לאחר ששולמו במלואם כל החובות שנתבעו בפשיטת הרגל; החלטה כאמור תינתן תוך ששים ימים מיום תשלום הדיבידנד הסופי והעתק ממנה יומצא לכונס הרשמי.

102. חישוב החוב במטבע חוץ: חוב או חבות במטבע חוץ לענין סעיף 71 לפקודה, יחושב ערכם במטבע ישראלי לפי השער היציג שפרסם בנק ישראל לאותו מטבע לאחרונה לפני יום מתן צו הכינוס.”

לדין:

1. מה צפויות לכלול התקנות החדשות? מה בכוונת משרד המשפטים לשמר ומה לשנות?

2. האם יש כוונה לחייב פרסום ברשומות או שניתן לפרסם באינטרנט או בעיתונים?

סעיף 242 המוצע: זכות החייב ליתרה

זכות החייב ליתרה 242. נותרו נכסים בקופת הנשייה לאחר פירעון מלוא החובות לנושים והוצאות הליכי חדלות הפירעון, תועבר היתרה בהתאם להוראות אלה:

(1) בהליכי חדלות פירעון של יחיד – ליחיד;

¹⁸ 135. דיבידנד סופי: (א) מימש הנאמן את כל נכסיו של פושט הרגל, או כל הנכסים אשר לדעתו ולדעת ועדת הבקורת אפשר לממשם בלי הארכת הנאמנות ללא צורך, יכריז הנאמן על דיבידנד סופי.

(ב) לפני שיכריז על דיבידנד סופי יודיע הנאמן, בדרך שנקבעה, לכל הטוענים שהם נושים של החייב אבל לא ביססו את טענותיהם להנחת דעתו, שאם לא יעשו כן להנחת דעת בית המשפט תוך הזמן שהוגדר בהודעה, יקבע הנאמן דיבידנד סופי בלי שיתחשב בטענותיהם.

(ג) עם תום הזמן שהוגדר בהודעה – או זמן נוסף שהתיר בית המשפט לטוען לפי בקשתו – יחולקו נכסי פושט הרגל בין הנושים שתביעותיהם הוכרו, בלי להתחשב בטענות של אנשים אחרים.”

הערות:

מוצע לקבוע כי אם נותרו נכסים בקופת הנשייה לאחר תשלום כל חובות החייב – הם יוחזרו לחייב (הסדר דומה קיים היום בסעיף 137 לפקודת פשיטת הרגל)¹⁹. כאשר החייב הוא תאגיד, יוחזרו הנכסים לחברי התאגיד, שהם בעלי האינטרס השירי בו.

¹⁹ "137. זכות פושט הרגל ליתרה : אחרי שישולם כל המגיע לנושים, עם ריבית או הפרשי הצמדה או הפרשי הצמדה וריבית עד יום התשלום, וכל הוצאות ההליכים עקב בקשת פשיטת הרגל – תשולם היתרה לפושט הרגל."